

SKOK NA KITAJSKO

Res je, skok na Kitajsko. Če človek načrtuje potovanje na Kitajsko si verjetno vzame tri tedne ali več, saj je Kitajska res prostrana in zelo velika država. Za naju z ženo Ireno ni bilo tako. Kitajska letalska družba Air China je že nekaj časa napovedovala direktno letalsko povezavo iz Zagreba preko Bukarešte v Romuniji do Pekinga na Kitajskem in nazaj. Prvi leti na taki relaciji so običajno promocijski in veliko cenejši od kasnejših rednih linij. Izkoristi priliko, sva si rekla z ženo Irena in plačala nekaj manj kot 1000 evrov po osebi za »skok na Kitajsko« iz Zagreba, ki je trajal pet dni. Iz Zagreba sva odpotovala 04.09.2026, v Zagreb sva se vrnila 09.09.2026. Res skok na Kitajsko in nič drugega, v praksi pa obisk glavnega mesta Peking, Kitajskega zidu in nič drugega. Toda že na letališču v Pekingu presenečenje nad presenečenji. Do naju je pristopil možakar, star približno 50 let, in dejal, jaz sem pa vaju sosed. Popolno presenečenje, sredi Pekinga, toda res je bilo to kar je povedal. Pred letom ali dvema je kupil majhno hiško kakšnih 150 metrov od najinega doma, torej je res sosed, ki sva ga spoznala v Pekingu in ne doma.

PO DNEVIH

Prvi dan

Iz Zagreba sva poletela z avionom Air China okoli 10.00 ure. Avion je, po dobri uro in nekaj, pristal v Bukarešti v Romuniji. Tam smo bili deležni že običajnega sprejema gasilcev, ki so avion poškopili, ker je bil to pač prvi polet. Izkrcati smo se morali, ker je bilo nadaljevanje poleta predvideno za čez tri ure. Malce nenavadno, toda za ponovno vkrcaje na isti avion, smo bili deležni ročnega preverjanja po pisnem seznamu. Upam, da bodo to v prihodnje uredili. Polet do Pekinga na Kitajskem je bil varnostnim razmeram primeren. V normalnih varnostnih razmerah bi avion letel preko Ukrajine, verjetno Krima in Kazahstana, Mongolije do Kitajske. Glede na vojno v Ukrajini pač ni tako. Avion je poletel v smeri Bolgarije, nato po severnem delu Turčije, pa preko Gruzije, Turkmenistana, Kazahstana, Mongolije do Pekinga na Kitajskem. Let je trajal okoli 9 ur, hitrost aviona pa okoli 1000 kilometrov na uro, kar na poti nazaj niti slučajno ni bilo tako, zaradi zračnih tokov.

Na poti v Peking

Spanje na avionu je bilo za naju z ženo nekaj željenega a neizvedljivega. To je tudi logično, če na letališče prideš dopoldan in letiš proti vzhodu, nekaj drugega pa je, če na letališče prideš zvečer in letiš proti zahodu. Narava pač dela svoje.

Tudi zato je bil prvi dan v Pekingu precej naporen. Tja smo po tamkajšnjem času prispeli zgodaj dopoldan. Najprej smo se napotili v staro mestno jedro in si ogledali naselja imenovana Hutong. Prodajalna do prodajalne, kupiš lahko karkoli hočeš le nekega lokala, kjer bi lahko sedel, nekaj popil ali pojedel ni in ni. Pa sva ga našla, hladno pivo je bilo prav prijetno, pridružil pa se je nama, novo spoznani sosed s svojim sinom. Prijeten klepet. O tod smo se zapeljali nekaj kilometrov v drugo smer v moderno in novo nakupovalno središče Pekinga.

Staro mestno jedro z značilnimi hišami - Hutong

Sledila je večerja v lokalni kitajski restavraciji. Posedli smo se, seveda neznanci, za tri velike mize. Večerja je bila žalost od žalosti ali nič od nič. Večina od nas je odšla lačnih, sam sem zavil v sosednjo ulico in si kupil nek kitajski sendvič.

Vsi zapisi v nadaljevanju so narejeni na osnovi pripovedovanja vodiča agencije, lokalne vodičke in tudi umetne inteligence, zato ne morem jamčiti za popolno točnost tega zapisa.

Drugi dan

Drugi dan je bil že nekoliko manj naporen, glede na časovno razliko v urah. Po spodobnem kitajsko evropskim zajtrkom v hotelu smo se z lokalno vodičko in avtobusom namenili na največji znamenitosti Pekinga, to je Trg nebeškega miru in tako imenovano prepovedano mesto. Trg nebeškega miru poznate iz medijev. Gre za osrednji trg posvečen komunističnemu času Kitajske in takratnemu voditelju Mao Cetungu, ta čas se je začel leta 1948, ko je omenjeni komunistični voditelj strmoglavil cesarja in prevzel oblast.

Do Trga nebeškega miru je precej zapletena pot. Poleg tega da mora biti turistična skupina najavljena v naprej, nas je čakalo kakšnih pet ali šest

varnostnih preverjanj. Vsaj trikrat smo morali pokazati tudi potni list, ki so ga seveda skenirali, vsepovsod pa kamere, ki prepoznavajo tudi obraz. Taka je pač logika tamkajšnjega varnostnega preverjanja.

Trg nebeškega miru pa ima svojo zgodovino. Najprej je potrebno povedati da je leta 1948 komunistični voditelj Mao Cetung tu razglasil, da je konec cesarstva in da prevzema oblast v svoje roke. Preden je leta 1976 umrl si je zaželel upepelitev, kar pa se ni zgodilo. Komunistični voditelji, ki so ga nasledili so se odločili drugače. Menili so, da je preveč pomemben, da bi ga upepelili, zato so ga s pomočjo strokovnjakov iz nekdane Sovjetske zveze balzamirali. Balzamiran je še danes in v posebnem mavzoleju na Trgu nebeškega miru »dela« še danes. Zakaj pravim da dela? Zato ker je njegovo balzamirano truplo na ogled obiskovalcem. Truplo je sicer v stekleni krsti od koder se seveda vidi. Vsak večer ga z dvigalom spustijo v podpritičje, kjer skrbijo za trajanje balzamiranja, vsako jutro pa ga dvignejo v pritličje, kjer »dela«, torej je na ogled ljudem. Vstopnine za ogled ni, vsaka skupina pa mora biti vnaprej najavljena, seveda pa jo tudi preverjajo. Res je vstopnine ni, toda obvezen je nakup šopka belih umetnih vrtnic, ki ga vsak obiskovalec položi pred njegovo stekleno krsto. Ko se tam nabere preveč umetnih šopkov vrtnic, jih poberejo in odpeljejo na mesto za prodajo. No vstopnine torej ni, dejansko pa jo še kako preplačate.

Spomenik na trgu nebeškega miru

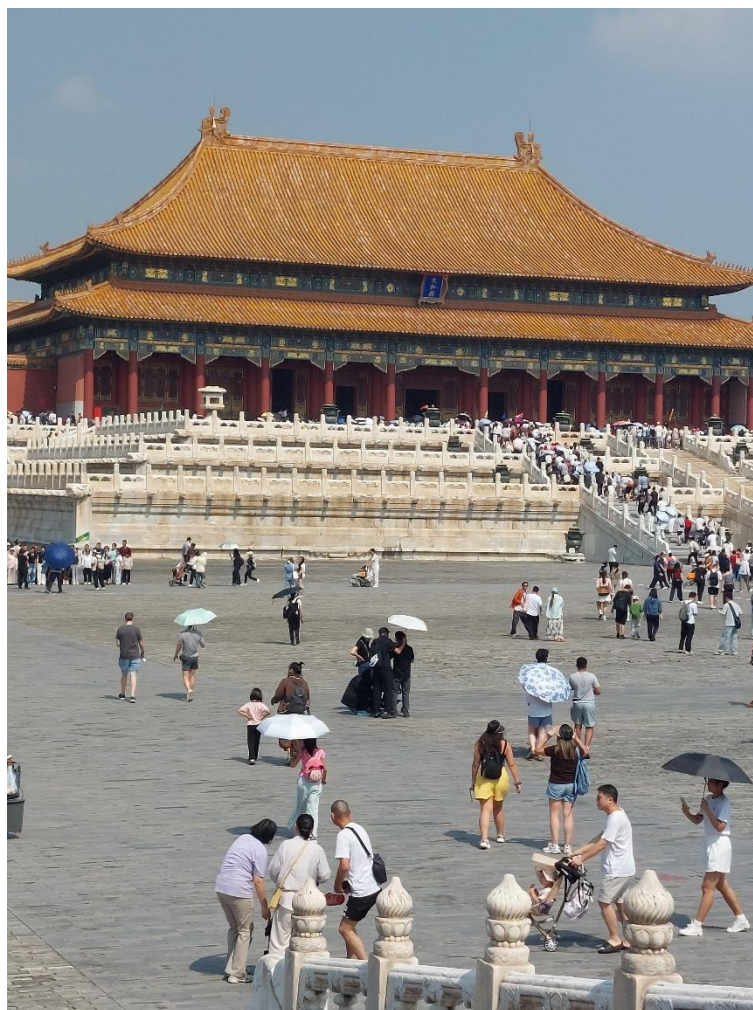

V ozadju mavzolej Mao Cetunga

Na trgu nebeškega miru

Za Trgom nebeškega miru nas je pot vodila v tako imenovano prepovedano mesto. Gre za palačo nekdanjih Kitajskih cesarjev. Zelo mogočne in stare zgradbe smo lahko tam videli. Priporočam, da si več o tem preberete na virih, ki so objavljeni na spletu. Naj ta del našega potovanja zaključim s podatkom vodiča, da so leta 1948, ko je komunistični voditelj Mao Cetung ukinil cesarstvo, takratnega cesarja poslali na »prevzgojo«. Po več letih »prevzgoje« pa so mu ponudili službo v palačah njegovega cesarstva, kjer je bil vrtnar. Ko so ga vprašali kateri del njegovega življenja je bil najbolj srečen, pa naj bi dejal, da je to tisti del njegovega življenja ko je bil vrtnar.

Prepovedano mesto

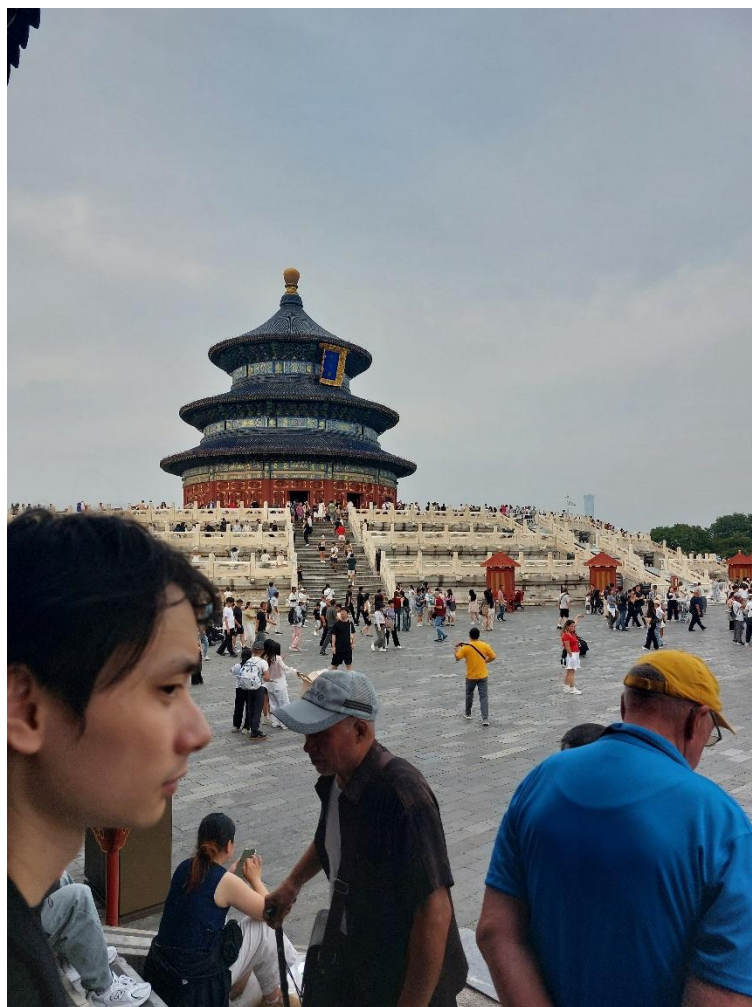

Najdaljši relief v enem kosu

Sledil je obisk medicinskega centra. Kitajska namreč pozna klasično medicino kakršno poznamo mi, pozna pa tudi tako imenovano kitajsko medicino. Obiskali smo center kitajske medicine. Po prijaznem sprejemu, so nam v slovenskem prevodu na projekciji povedali kaj kitajska medicina sploh je. Nato so v prostor prišli ljudje, ki so pred nas postavili vrče, kamor smo lahko namakali noge. Po nekaj minutah, pa so v prostor prišli »strokovnjaki« in prevajalci v angleščino, ki so nam masirali noge, ter na podlagi pogleda in otipavanja rok napovedali diagnozo našega zdravstvenega stanja. Kar se mene tiče, so na podlagi otipavanja moje roke točno napovedali dve diagnozi, zaradi katerih že sedaj trajno jemljem zdravila. Toda ne mislite, da to počno brez pomisleka na zaslužek. Seveda ne. »Strokovnjak« ki je pregledoval moje roke, mi je priporočil njihova zdravila. Vse lepo in prav, cena pa nekaj manj kot 300 evrov. Seveda sem mu povedal, da bom ostal pri naših domačih zdravilih.

Sledil je obisk Templja nebes. Veličasten objekt, ki so ga obiskovali nekdanji cesarji enkrat letno in tam nagovarjali ljudi.

Sledila pa je kitajska večerja, tokrat veliko boljša in razkošna. Okusi pa povsem drugačni od tistih, ki smo jih vajeni v naših kitajskih restavracijah. Očitno naše kitajske restavracije okuse pri nas prirejajo našim okusom.

Tempelj nebes

Mladenki v tradicionalnih oblačilih

Tretji dan

Tretji dan, je bil nekako rezerviran za odhod iz Pekinga. Najprej smo obiskali znameniti Kitajski zid. Že iz otroštva se spomnim, da so nas učili, da so Kitajski zid zgradili zaradi obrambe pred Mongoli in da se še danes vidi iz vesolja kot edini objekt na zemlji. To je očitno navadna laž. Kitajskega zidu danes v naravi namreč sploh ni več. Res pa je da so zaradi turističnih namenov obnovili nekaj deset kilometrov sli celo manj nekdanjega zidu. Tja tudi danes vodijo tuje delegacije. Prav ta del Kitajskega zidu smo tudi obiskali. Nekaj znamenitih in enkratnih fotografij in nič drugega.

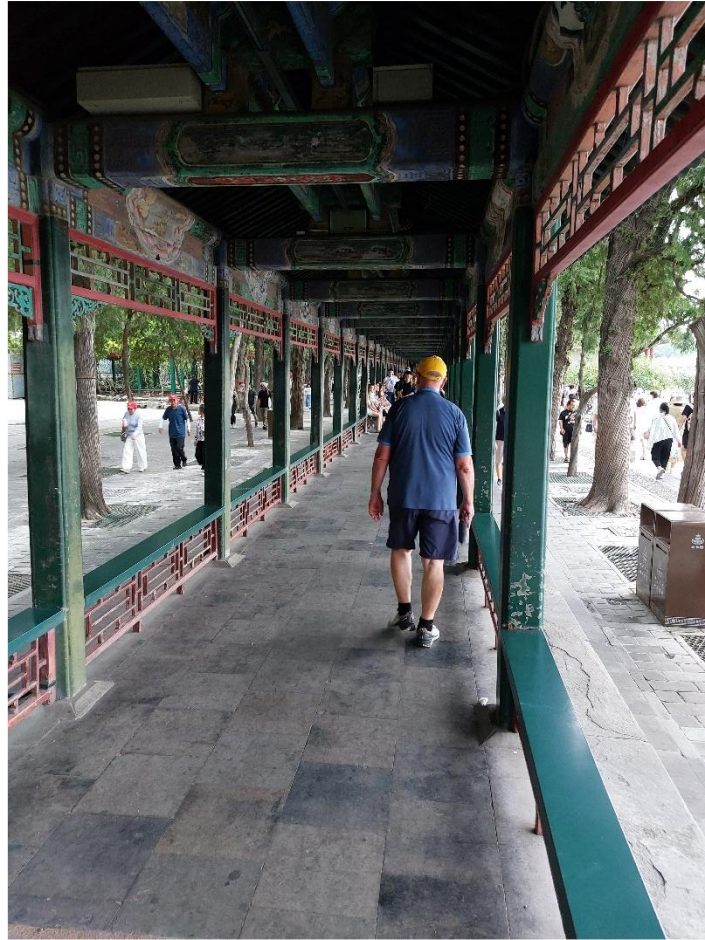
Kitajski zid

Sledil je ogled tako imenovane poletne palače kitajskih cesarjev. Res znamenitost, kraj kjer so nekdanji kitajski cesarji bivali preko poletja. V spominu je ostala kamnita ladja in pokrit hodnik dolg 1 km.

Proti večeru pa smo si ogledali še proizvodnjo biserov in obiskali prodajalno kjer smo lahko kupili izdelke iz kitajskih biserov. Sledila je večerja v zelo spodobni kitajski restavraciji s samopostrežnim načinom postrežbe.

Kamnita ladja

Hodnik dolg 1 km

Četrti dan

Lama tempelj smo obiskali v dopoldanskem času in lahko opazovali domačine, ki se poklanjajo budi in izražajo svoje verovanje. V zadnji peti dvorani smo videli največjega budo, ki je narejen iz enega kosa lesa in je visok cca 18m. Cel je pozlačen in je resnično vreden ogleda.

Lama tempelj

Največji Buda visok 18m

Če v Pekingu ne obiščete njihove domače čajnice, potem ste nekaj zamudili. Mi smo jo obiskali. Poskusili smo kakšnih pet ali šest njihovih čajev, ki so jih naredili neposredno pred nami. Seveda smo jih lahko tudi kupili.

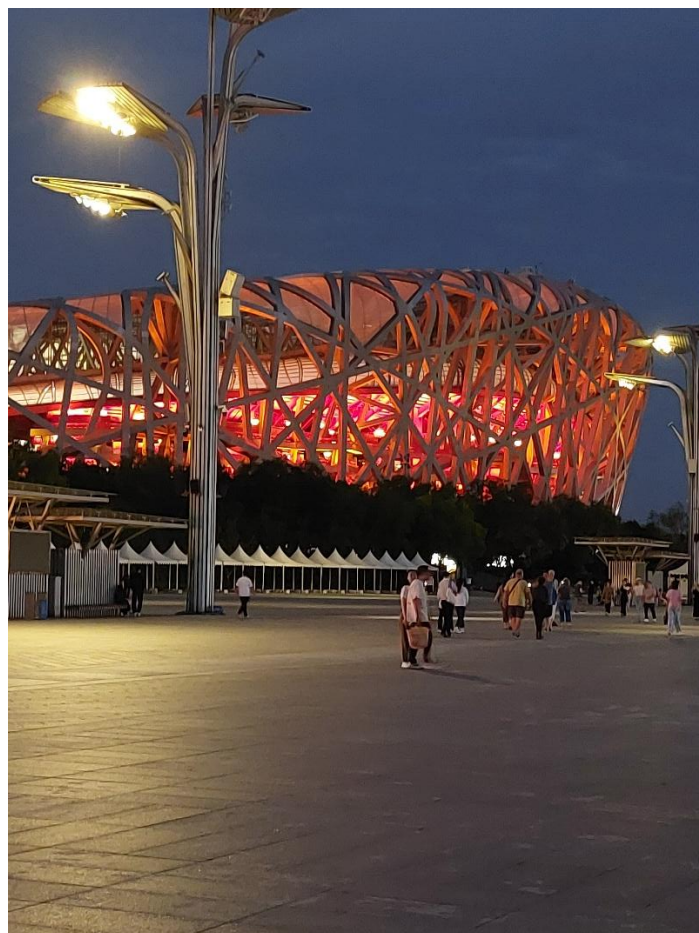
Kitajske brez znamenitih pand seveda ni. Obiskali smo živalski vrt, ki si ga midva nisva ogledala v celoti. Več časa sva namenila ogledu tistega dela s pandami. Kitajske pande so namreč ena od vrst medvedov. Gre za zelo počasne živali, ki se komaj premikajo, pred desetletjem ali nekaj več so bile pande tik pred tem, da izumrjejo. Toda Kitajska je naredila poseben načrt za njihovo ohranitev in preživetje, ki je očitno uspel.

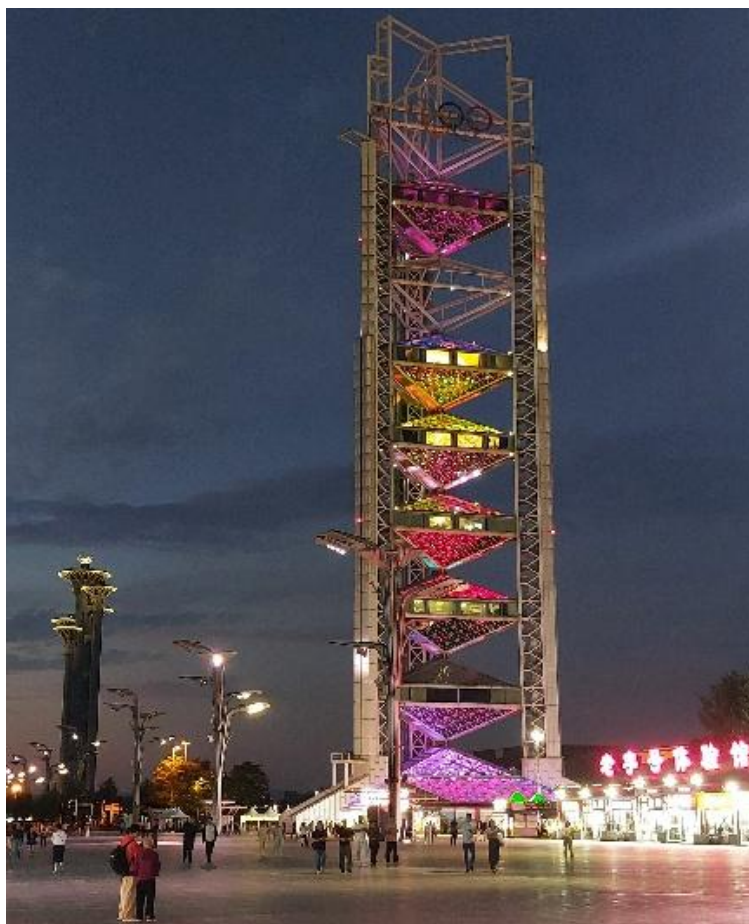
Pande

Peti dan

Peti dan je bil nekoliko manj naporen, vsaj z vidika hoje. Obiskali smo namreč olimpijsko mesto. Veličastna stvar. Peking je letne olimpijske igre gostil leta 2008, zimske pa leta 2022. Peking je edino mesto na svetu, ki je gostil tako letne kot zimske olimpijske igre. Tako kot v mnogih primerih po svetu se tudi v Pekingu danes sprašujejo, kako finančno upravičiti izgradnjo mnogih olimpijskih objektov. To je tudi tukaj problem.

Olimpijski stadion v Peking

Olimpijska vas

Sledila je tako imenovana zadnja večerja v kitajski restavraciji, ki je bila v neposredni bližini olimpijskih objektov. Toda v restavraciji za več sto gostov smo bili edini gostje.

Polet domov pa klasika. Iz Pekinga preko Mongolije, Kazahstana, severnega dela Turčije do Bukarešte in Zagreba. Ker smo iz Pekinga vzleteli zvečer v Bukarešti pa pristali zjutraj je bil na avionu spanec kar dober.

NEKAJ DRUGIH PODATKOV

Cene v Pekingu so primerljive z našimi cenami, kljub temu pa pri menjavi evrov za njihove juane (CNY), plačate kar visoko provizijo. Večina menjavo denarja opravi kar na letališču. Midva sva zamenjala le 30 evrov in nič več, saj je načeloma možno plačevanje z našimi karticami. Toda po neki posebni metodi z neko posebno aplikacijo, ki nama jo je naložil sin. A vendarle najdete veliko izdelkov, ki so precej cenejši kot pri nas. Paket 30 jajc vas stane 2 evra, pivo tudi v restavraciji dobite za en sam evro in še bi lahko naštevali. Mogoče je pomemben še podatek, da je v Pekingu povprečna plača 1500 evrov neto.

Promet v Pekingu je nekaj posebnega. Tisti malo starejši se spomnimo posnetkov iz Pekinga, ko tam avtomobilov ni bilo, bila so le kolesa, vsi ljudje pa so bili oblečeni v nekakšna pol vojaška siva oblačila, kakršno je nosil njihov voditelj Mao Cetung. Seveda govorim o času izpred 30 let ali celo več. Danes je vse drugače, Peking ima 22 milijonov prebivalcev, okoli mesta je osem ali še več avtocestnih obročev s pet ali več pasovi v eno smer. Avtomobilov je na milijone. Ogromno imajo električnih vozil, ki imajo zelene registrske tablice, veliko pa je že tudi avtonomnih vozil, kar pomeni, da vozijo sama, voznik sicer sedi za volanom ampak ne krmili vozila temveč bere časopis. Avtonomna vozila prepoznate po modri svetli luči na zadnjem delu vozila. Ogromno je tudi koles, rumene in modre barve, ki so prosto dostopna ljudem, po sistemu vzameš, se pelješ in kolo pustiš, enako velja za električne skiroje. Ne boste pa v Pekingu več našli motornega kolesa ali kolesa z motorjem ki bi bil na bencin ali diesel. Pred leti so sprejeli odločitev, da morajo vsi lastniki takih vozil v nekaj letih vozilo predelati na elektriko ali pa se ne bodo smeli več voziti z njimi.

Zastoji v prometu so vsakodnevna stvar, z našim avtobusom smo večkrat zašli v take zastoje, pogosto pa ugotovite, da se po polžje premikate več kilometrov na koncu pa je dejansko navadna policijska kontrola in nič drugega, razburja pa se nihče.

Osnovna šola na Kitajskem traja 6 let. Kitajci ne poznajo abecede kakršno poznamo mi, temveč poznajo tako imenovane pismenke ali znake. Dobro pismen posameznik pozna okoli 4000 takih znakov ali pismenk, kot jim pravijo. V prvih šestih letih osnovne šole se otroci naučijo okoli 2500 pismenk ali znakov, kar pomeni, da znajo solidno brati in pisati in nič več. Po osnovni šoli sledi srednješolsko izobraževanje, ki traja dvakrat po tri leta v dveh stopnjah, tisti manj sposobni so na nižji, tisti bolj sposobni pa na višji stopnji. Med šolanjem je možno prehajanje iz nižje v višjo stopnjo in obratno. Tisto kar pa se pomembno razlikuje od naše logike in našega šolstva pa je naslednje. Naše šole si še kako prizadevajo pomagati slabšim učencem, na Kitajskem ni tako, tam pomagajo in vzpodbujajo tiste dobre da so še boljši, za manj sposobne pa pravijo, da se bo za njih že našlo delo, pa četudi fizično. Sledi univerzitetno izobraževanje, kjer prav tako stimulirajo dobre, da postanejo še boljši.

Splošno življenje v Pekingu se na prvi pogled sploh ne razlikuje od našega ali evropskega. Na prvi pogled se zdi, da so spoštovane vse človekove pravice kakršne poznamo v Evropi. Obstaja pa temeljna in velikanska razlika. Najstrožje je prepovedano kritizirati ali kakorkoli nasprotovati komunistični in državni oblast, kar je tako ali tako eno in isto.

Kitajska komunistična oblast temelji na tako imenovanih petletnih planih ali petletkah, ki ji seveda določi komunistična oblast. Značilna sta dva primera. Ko so bile v Pekingu letne olimpijske igre so novinarji poročali da je zrak tako onesnažen, da se sonca sploh ne vidi. Komunistična oblast se je takrat odločila, da v petih letih ne bo več motorjev ali motornih koles na diesel ali bencin in jih ni, vsa so na elektriko. V eno od petletk so se odločili, da so mesta preveč onesnažena in da bodo postala čista. In so postala, v celih petih dneh sva iskala papirček, cigaretni ogorek, plastenko ali kaj podobnega na ulici, a tega nisva našla. Pravijo, da bo komunistična oblast v eni od naslednjih petletk zaukazala vljudnost. Iz prakse lahko povem, da bi to bilo dobro. Če smo v Evropi navajeni osnovne vljudnosti, kot je čakanje v vrsti ne vrivanje, ne odiranje, ali znamo reči oprostite, se umaknemo, ko vidimo da nekdo nekoga fotografira ali kaj podobnega, tega v Pekingu ne boste deležni.

Nevladnih organizacij, sindikatov, civilnih iniciativ, sploh pa protestov, v Pekingu ne poznajo in se sprašujejo kaj bi to sploh bilo koristnega. V zvezi s tem je zanimivo, kako partijske oblasti gradijo visoke bloke, ki jih je na sto tisoče. Določijo nekaj sto kvadratnih metrov veliko površino, kjer so stare individualne hiše. Prebivalce obvestijo, da jih bodo porušili in zgradili bloke, ter da se morajo v mesecu ali dveh odseliti. Kam? To vprašanje se ne postavlja, kakor kdo hoče, pritožb ni ugovorov ni, protestov ni. Ko pa je blok zgrajen pa te iste ljudi povabijo v blok in jim brezplačno izročijo ključe stanovanja v bloku. Nihče se seveda niti slučajno ne pritožuje.

Kriminala je malo. Kamere so na vsakem koraku, na nekaj sto metrov so postavljene tako imenovane mobilne policijske postaje v avtodomih, kontejnerjih ali podobno. Za najhujša, zlasti gospodarska kazniva dejanja izrekajo tudi smrtno kazen. To izvršijo na javnem kraju v prisotnosti ljudi tako, da javno preberejo sodbo sodišča, kriminalca ustrelijo v tilnik, truplo pa ne pripada svojcem, temveč državi. Država iz trupla pobere zdrave organe, to kar pa ostane pa svojci lahko odkupijo, za ceno naboja s katerim je bil ustreljen.

Kitajci poznajo kitajsko medicino in medicino kakršno poznamo mi. Večina ljudi prisega na kitajsko medicino. Vsak ima svojega izbranega zdravnika tako kot je to pri nas. Zdravnika plačujejo posamezniki, delodajalci in država. Dokler je posameznik zdrav tudi sam plačuje za zdravnika, ko zbolí, mu ni treba več plačevati, zato je interes zdravnika, da ga čim prej pozdravi, da boi posameznik spet začel plačevati.

S pokojninami je pa tako, tako. Njihova osnovna logika je, da če si delal 40 let potem si tudi nekaj privarčeval in ustvaril, sicer pa naj za posameznika skrbijo

otroci. To načelo se jim je nekoliko podrlo, saj so imeli nekaj desetletij pravilo enega otroka na zakonski par in nič več, sedaj so to pravilo opustili. Pokojnine so nizke in dosegajo okoli tretjine plače posameznika. Domov za starejše skorajda ne poznajo.

Kaj je to sociala na Kitajskem praktično ne vedo. Delodajalec lahko delavca odpusti iz danes na jutri, ni nadomestil za brezposelnost, ni pritožb ali kaj podobnega, velja načelo, najdi si drugo službo. Ni pa zanemarljiv podatek da je velikost povprečnega stanovanja v bloku v Pekingu okoli 85 kvadratnih metrov.

Ko govorimo o Kitajski ne moremo mimo medvedov imenovanih panda. Pande so velike a zelo počasne živali, ki večino časa prespijo. Pred leti je bil njihov obstoj ogrožen do te mere, da je manjkalo le še nekaj let pa bi izumrle. Le še nekaj deset jih je bilo, a tudi za pande je poskrbela komunistična oblast. Danes jih je okoli 1800. Znano pa je da so bile in menda so še pande neke vrste protokolarne darila tujim državam in živalskim vrtom, kamor pa jih le posojajo in ne podarijo.

Robotika na Kitajskem napreduje bolj kot bi si mislili. Nič nenavadnega ni, ko vas v hotelskem dvigalu pričaka robot in vam v lepi angleščini reče: »Dobrodošli, pospremil vas bom do jedilnice ali recepcije« in to dejansko naredi. Nič nenavadnega ni, da naročite obrok hrane, ki vam jo postreže robot in še bi lahko naštevali.

Tehnika napreduje tudi tam. Kar nekaj predstavitev (medicina, čaji,...) smo imeli, kjer nas je »tehnika« nagovorila v čisti slovenščini.

Za konec pa še naslednje opozorilo. Ta zapis je nastal po pripovedovanju turističnega vodiča iz Slovenije in lokalne turistične vodičke, nekatere podatke sem preverjal tudi s pomočjo umetne inteligence, zato za popolno točnost trditev v tem zapisu ne moreva popolnoma jamčiti.

dr. Irena Gorenak
dr. Vinko Gorenak